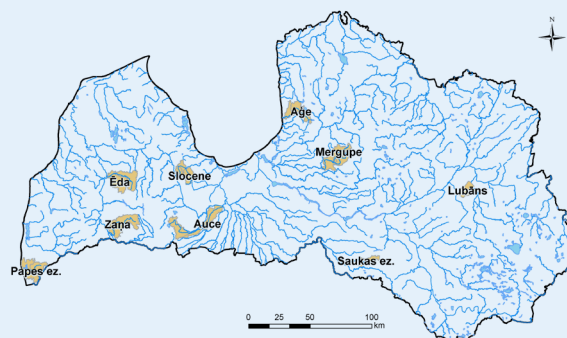

Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai

LIFE GoodWater IP ir Eiropas Savienības LIFE Vides programmas Integrētais projekts ūdens apsaimniekošanas jomā, kura mērķis ir uzlabot ūdeņu ekoloģisko kvalitāti 6 upēs un 3 ezeros. Šajos objektos testēs inovatīvus apsaimniekošanas un pārvaldības pasākumus, kuru tālāka ieviešana ilgtermiņā uzlabos ūdens kvalitāti visā Latvijas teritorijā.

Projekta demonstrācijas objekti – 6 upes (Aģe, Mergupe, Auce, Slocene, Zaņa, Ēda) un 3 ezeri (Saukas ezers, Lubāna ezers, Papes ezers)

Šobrīd Latvijā 2/3 upju un ezeru ūdeņiem nav laba ekoloģiskā kvalitāte. Tie ir klasificēti kā riska ūdensobjekti. Virszemes ūdeņu ekoloģisko kvalitāti Latvijā visvairāk ietekmē divi faktori:

- ~ Augu barības vielu (slāpekļa un fosfora savienojumi) ieplūdes ar notekūdeņiem un notecēm no lauksaimniecības un mežu teritorijām, veicinot ūdensteču un ūdenstilpju aizaugšanu jeb eutrofikāciju;
- ~ Dažādi cilvēku veikti pārveidojumi (aizsprosti, meliorācija, polderi, krastu nostiprinājumi u.c.), kas maina ūdeņu dabisko tecējumu un režīmu, tādējādi ietekmējot arī dabiskās dzīvotnes.

Projekta ilgums: 01.01.2020. – 31.12.2027.

PROJEKTA UZDEVUMI

Notekūdeņu apsaimniekošanas uzlabošana

Nākotnes un Engures ciemos uzlabosim notekūdeņu savākšanas un apsaimniekošanas sistēmu darbību.

Nākotnes ciemā izbūvēsim jaunu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu, iekļaujot inovatīvus risinājumus.

Engures ciemā veicām decentralizētās kanalizācijas sistēmas izpēti un uzskaiti, septiņu notekūdeņu pieņemšanas un atšķaidīšanas tvertnes izbūvi, lai nodrošinātu vienmērīgu notekūdeņu attīrīšanas procesu, kā arī izveidojām matemātisko modeli risku novērtēšanai apdzīvotās vietās.

Septiņu notekūdeņu pieņemšanas un atšķaidīšanas tvertnes izbūve Engures ciemā

Mākslīgā mitrāja izbūve uz Slocenes upes

Augu barības vielu samazināšana no lauksaimniecības teritorijām

Lai noteiktu konkrētas vietas, kurās jāievieš pasākumi augu barības vielu zudumu samazināšanai, četru upju – Aģes, Slocenes, Auces un Ēdas – sateces baseinos intensīvi monitorējam ūdeņu kvalitāti.

Iegūtie dati ļauj identificēt problēmvietas, kur eksperti piedāvā ieviest videi draudzīgus meliorācijas sistēmu elementus, piemēram, mākslīgos mitrājus, koka šķeldas bioreaktorus, sedimentācijas baseinus, kontrolēto drenāžu u.c. risinājumus.

Lai samazinātu barības vielu zudumus un veicinātu meliorācijas sistēmu ilgtspēju, atjaunosim meliorācijas sistēmas vismaz 8 km garā posmā Slocenes un Aģes upju baseinos, izbūvējot vismaz sešus videi draudzīgus meliorācijas sistēmu elementus.

Aģes, Slocenes, Auces un Ēdas sateces baseinos piemērotās vietās izbūvēsim zaļās infrastruktūras elementus – buferjoslas vismaz 4 km kopgarumā gar upju krastiem, kā arī vismaz sešas demonstrāciju vietas – mākslīgos mitrājus, koka šķeldas bioreaktorus u.c. Šādu elementu izbūve ļaus pārbaudīt to efektivitāti Latvijas apstākļos.

Mergupes aerofoto

Barības vielu samazināšana no mežu teritorijām

Mežu teritorijā Aģes upes pietekas Toras baseinā īstenotais apjomīgais ūdeņu, nobiru un veģetācijas izmaiņu monitorings ļauj izvēlēties piemērotākos zaļās un zilās infrastruktūras risinājumus augu barības vielu noplūdes samazināšanai un novērtēt to efektivitāti. Vismaz 2 km garā posmā gar Aģes pieteku Toru ierīkosim funkcionālu buferjoslu, dažādojot mežu upes piekrastē. Savukārt meža meliorācijas sistēmās izbūvēsim ilgtspējīgus zilās infrastruktūras risinājumus: trīs dažāda veida sedimentācijas baseinus, kā arī sedimentācijas baseinu ar maksimālās caurplūdes kontroles sistēmu – lai labāk “izķertu” sedimentus (nosēdumus) un uz Baltijas jūru tecētu tīrāki ūdeņi.

Pārveidojumu ietekmes samazināšana

Lai nodrošinātu labu ūdeņu ekoloģisko stāvokli, svarīgs nosacījums ir dabiskās dzīvotnes un to pieejamība. Četru upju – Aģes, Auces, Mergupes un Zaņas – baseinos nokartējām upes visā to garumā, identificējot problemātiskās vietas, kā arī sagatavojām darāmo darbu sarakstu.

Lai uzlabotu hidromorfoloģiskos apstākļus un nodrošinātu zivju migrāciju šajās upēs, izbūvēsim zivju ceļu vienā mazajā hidroelektrostacijā, rekonstruēsim 2 caurtekas, atjaunosim 50 km upju gultnes meliorētajos upju posmos, kā arī 60 km garumā atjaunosim dabiskos upju posmus, uzlabojot gultnes īpašības. Gultni papildināsim ar granti un oļiem, izvāksim kokus, izveidosim speciālas koka konstrukcijas, izņemsim sedimentus un veģetāciju, kā arī veiksīm citus darbus.

Sabiedrības iesaistes un izglītošanas pasākumi

Lai nodrošinātu ne tikai projektā iesaistīto partneru zināšanu uzlabošanu, bet arī speciālistu un plašākas sabiedrības izglītošanu, projekts ir izveidojis izglītojošu platformu **macies.goodwater.lv**. Tajā atradīsiet vispārīgu informāciju par ūdeņu apriti un nozīmi dabā, procesiem ūdeņos, kā arī ūdens nozīmi un savstarpējām ietekmēm akvakultūrā, lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un notekūdeņu apsaimniekošanā.

Aktīvai sabiedrības iesaistei projektā plānotas vismaz 30 upju tīrīšanas un sakopšanas talkas, 24 ainavu tūres, kā arī piecas ceļojošās izstādes. Veidojam sadarbību ar vietējām atbalsta grupām, kā arī atklāta konkursa veidā piešķiram mazos grantus vietējām kopienām inovatīvu risinājumu atbalstam.

Projekta ietvaros īstenotie sabiedrības iesaistes un izglītošanas pasākumi

Atbalsts atbildīgajām iestādēm

Projekta īstenošanas gaitā gūtās zināšanas un demonstrāciju objektos izmantotie risinājumi ļauj novērtēt to efektivitāti un iespējas tos pielietot plašākā mērogā. Plānojam sagatavot rekomendācijas akvakultūras un hidroenerģētikas nozarēm, kā arī Lubāna un Papes ezeru apsaimniekošanai. Esam izstrādājuši nacionāla mēroga notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas stratēģiju. Iegūtos rezultātus, izstrādātās metodikas un ieteikumus izmantosim upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu sagatavošanai, tādējādi liekot lietā Latvijā pārbaudītus efektīvus risinājumus.

www.goodwater.lv LIFE GOODWATER IP

Materiāls tapis integrētā projektā "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" (LIFE GOODWATER IP, LIFE18 IPE/LV/000014), kas ir saņēmis finansējumu no Eiropas Savienības LIFE Programmas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras.

Informācija atspoguļo tikai LIFE GOODWATER IP īstenojamu redzējumu, un Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildāģentūra neatbild par to, kā tiek izmantota šeit paustā informācija.